

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

V. Vt proximo prosimus, nobis ipsis obesse, aut salutem propriam negligere non debemus; quin imo propter ea impensius in proprium profectum incumbendum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40105

CAPVT V.

Vi proximo profimus, nobis ipsis obesse, aut salutem propriam negligere non debemus; quin imo propterea impensius in proprium profectum incumbendum.

nam, & scientiam doce me: ubi bonitatem primo loco nominat. Nemo enim per speciem iuandi amandique proximi, sui ipsius obliuisci, aut curam rei propriae seponere debet, quia insignis id error foret.

Bonitatis sit praecepta cura.

Vnde etiam Seneca Gentilis, eos qui aliorum causa semetipsum negligunt, assimilat puteis limpidam aquam dantibus aliis, faeces & cœnum in se retinentibus.

Cribram farinam demittunt, si liquas retinent.

Nicolaus autem Pontifex quodam in decreto alia euidentiori id ipsum similitudine declarat. Ostendens namque Sacramenta diuina à malis posse Sacerdotibus administrari (quod hi sibi solis nocent) eos qui huiusmodi sunt, similes esse ait facci accensæ quæ dum aliis prodest & illuminat, sibi vni nocet, ac seipsam destruit ac consumit.

Alijs seruendo confimor.

Egregie rem hanc pertrahat S. Bernardus, explicans illud è Cantico, Oleum effusum nomen tuum. Duo eo loco adfert opera, quæ Spiritus sanctus in nobis operatur: Vnum, quo nos primo in virtutibus ad proprium nostrum bonum fundat; & hoc vocat infusionem: alterum vero, quo nobis dona, & gratias, ad vtilitatem & profectum proximi comunicat, quod effusionem appellat, quod non aliter ea nobis det, quam ve eadem deinde in alios effundamus, & communicemus.

Scrm. 78. in Cant. Cant. 1. 2.

Aitque primo debere fieri infusionem, ac postea effusionem: Primo inquam hominem in se debere recipere, & virtutibus plenum ac locupletem esse, deinde eandem in alios effundere ac distribuere. Et scitam elegantemque ad id demonstrandum adducit similitudinem: Quamobrem, inquit, si sapias, concham te exhibebis, & non canalem. Illud porro inter canalem & concham siue craterem discrimen est, quod ille quo aquam tempore recipit, eodem transmittat, nihil vt eius sibi retineat: at concha quæ circumsecus clausa est, primo seipsam replet, ac posteaquam plena est, quod sibi super est, foras diffundit ac communicat; idque sine vlla sui iactura ac minus habentia. Sic tu, non canalis, sed concha esse alla-bora.

Infusio sit prior Effusione.

Concha sit non cavallis, da quod superest, nec tibi subtrahere necessaria.

Ne autem, inquit Bernardus, à me proficisci

Recupera proximum, ait Sapiens, secundum virtutem tuam, & attende tibi ne incidas. Hic Societatis finis & institutum est, & regia, qua in eadem procedendum est via. Duobus autem modis quis à via hac regia deflectere potest; vel ad dextram declinando, dum nimirum planè & totum se ab omni cum proximis commercio & conuersatione, quo proprio studeat profectui, dimouet, vel ad sinistram, dum ita proximis se impendit, vt sui ipsius obliuiscatur. Ambo porro hæc extrema vitiosa & periculosa sunt: quocirca non nihil de iis singillatim loquentur, vt medium in quo virtus consistit & profectio, deligamus, ne ad dextram, vel ad sinistram deflectamus.

Hinc etiam illud ante omnia Propheta à Deo postulabat, Bonitatem & disciplinam.

Matt. 5. Omne oratam... Dicitur... 29. 16. 17.

fieri credas; id quod hic dico, atque ideo minoris id apud te sit ponderis, noris id totum à Spiritu sancto provenire, qui alibi per Sapientem sic loquitur, *Totum spiritum suum profert stultus*, instar canalium sapientis differret, & reservat in posterum, ac primo seite adimplet instar conchæ. Sed, pro dolo, planè secus hodie fit: nam *Canales multos hodie habemus in Ecclesia*, conchæ vero *perpauca*: per plebsque namque, vt canales, verbi Dei aqua pertransit, cordium arua irrigat, eaque veriantia, viridia, ac fertilia reddit: ipsi interim aridis & sine omni prolesu fructu manentibus.

Tantum illi (ironicè loquitur) caritatem habent, vt effunderè gestiant, antequam quid collegerint, & nihil sibi retinentes, multa dare & elargiri velint aliis: ad loquendum promptiores & habiliores sint, quam ad audiendum: docere cupiunt quæ nondum didiceunt, demum regere & gubernare alios, qui se ipsi regere nesciunt. Non est, mihi crede, hoc caritatis nullus enim caritatis gradus anteposendus est ei, quam assignat Sapiens, *Miserere animæ tuæ placens Deo*. Ante omnia quis propriæ animæ misericordia debet moveri, Deo placere & servire omnimodis procurando: postea vero de iuandis curandisque aliis laborare.

Quod si non habeo nisi parum per olei, quo unguar, puras tibi debeo dare, & remanere in manu: seruo illud mihi, vt respondit alia vidua, *& omnino nisi ad Propheta iustitiam non profero*. Si insisterint rogantes aliqui ex his, qui forte existimant de se supra id quod vident in me; aut audiunt aliquid ex me, putantque habere me quod effundam in alios, respondebo illis: *Ne forte non sufficiat nobis & vobis, ite potius ad vendentes, & emite vobis*: nefas enim est, me inopem & vacuum manere, quo tibi conferam: *non ut alijs sit remissio*, ait Apostolus, *vobis autem tribulatio: sed ex aequalitate non est illa bona caritas*. Satis est te proximum tuum diligere, sicut te ipsum; hoc est enim mandatum Christi, dicentis, *Dilige proximum tuum sicut teipsum*. Atque hoc tibi vult illud Apostoli,

Prov. 29. 11.

Plerique hodie dicunt & non faciunt.

Incharitate ordo seruandus.

Proximum sum egomet mihi. Eccles. 30. 24.

3. Reg. 17. 12.

Alijs tribue, ne tu egearis.

1. Cor. 8. 13.

Proximum dilige vt te, psalm.

Ex aequalitate. Ne ames ergo illum amplius quam teipsum: de proprio nihil perdas profectu, quo proximi profectui accommodis attendas: nec cui curam negligas quo cures alios: quia inordinata caritas erit.

Dicebat Pfaltes, *Sicut adipe & pingue, digne repleatur anima mea*. *& labijs exultationis laudabit es meum*. P. itud te abundare & redundare oportet, vt dein ex abundantia cordis os loquatur. Propterea ait Apostolus, *abundantius oparet obferuare nos ea quæ audimus, ne forte perferuamus*; sed vt nobis ipsis ea ante omnia seruemus; ad summum vsque quæ pleri debemus, sed non accepta omnia transmittere.

Ad eo porro nobis proprius profectus & bonum, proximi iuandi gratia, neglegendus non est, vt etiam propterea diligentiores, & in bono nostro curando nauigiores nos esse oporteat. Magnis namque virtutibus instructos nos esse oportet, & bene mortificatos, vt cum mundanis hominibus agamus, ne suos illi nobis nauos & contagia affricent, & prius nos ipsi ad prauos suos mores & consuetudines pertrahant, quam nos illos ad nostros. Nam, teste Sapiente, *qui tetigerint picem, inquinantur ab ea*: manus eius, nisi eas oleo ante immerferit: pari modo nos, vt cum mundanis conuersemur, necesse est semper Deo plenos, & orationi immerfos incedere. quod ni faciamus, merito timere debemus ne manibus nostris pix tetra adhærescat, dum ipsi nos post se trahunt, suaque nobis mala & consuetudines vitiosas affricabunt; *& fiat sicut populus, sic sacerdos*.

B. P. N. Ignatius inter alia, quorum commonebat eos qui cum proximis agebant, hoc in primis monitum dabat (vt in eius vita legere est) persuaderent sibi videlicet, non agere se aut conuersari cum hominibus perfectis, sed inter homines parum sanctos, ac sæpe etiam iniquos & doctos, & in medio nationis prauæ & peruersæ, vt loquitur Apostolus, ambulare. Magni autem momenti hocce documentum

sum

rum est, ut hoc patet eam, circumspicit, & praeiudicat incedamus, ne quae videbitur mala & scandala nobis adhaerescant, & noxiam animabus pestem afflent.

Solent medici, & ij qui moribidos, ac praeterim luc contagiosa laborantes, adveniunt, multa penes se odoramenta, & vim mali coercentia antidota habere, ne morbi ad ipsos clanculo proferat contagio, & quae ex egro corpore promanat exhalatio, vapor, & fetor ipsos inficiat. Cum ergo nobis cum luc contagiosa, quae nisi multis magnarum virtutum, orationis & mortificationis, & reservatiis instructi simus, facillime nos inficere & afflare possit, & contumaciam sic, facile apparet, quam bono stomacho esse confessarius & operarius quilibet debeat, cui assidue purificatio & foetentia conscientiarum vulnera vlceraque, manib. quoadmodum & cominus pertractanda sunt: ne, dum peccatorum purulentiam & vomitam in confessione coram inspicere cogitur, menti ea postmodum obuerferetur, & prauarum cogitationum & motuum auditorum ideis memoriae recurrentib. aetuis animu in diuersa rapiant.

Quare bene nonnulli esse nos debere aiunt ceu fluuios quosdam, qui tanto in mare impetu inferri dicuntur, ut ipsum transeuntes medium, nauium aquarum suarum dulcorem retineant, nulla ut iis falsedo ex aqua marina admisceatur.

Chrylostomus ostendens quales esse debeant Sacerdotes, quibus in mundo cum proximo conuersandum est, illorum animos non minus intactos & integros esse debere asserit, qua erant corpora trium illorum puerorum Babylonicorum, ut scilicet in medio ignis constituti non ardeant. Ambulamus namque inter flammam, non sarnentias, aut stuppeas, sed valentiores & potentiores, quam fuerit fornacis Babyloniae. Hinc quippe prorumpit flamma quaedam inuidiae, inde alia ambitionis, illinc tertia carnalis: alia deniq; prauorum de te iudiciorum & murmuracionum. Talem porro te esse oportet, ut in harum flammarum medio non comburaris. Et, quoniam ignis, vbicunque locum reperit, eo se

Rodriquez exercit. pars 3.

ingorrit & proserpit, & ipsum quod corripit, tamenti pulchrum foret, foedat & fuligine inficit. Hinc Sacerdos Dei ita communitus & armatus esse debet, ait sanctus ille scriptor, ut ne fumus quidem ad ipsum pertingat. Ut ergo nos non solum totamque immensa flammam non adurant, verum etiam ne fumus quidem illarum aspersa fuligine denigret aut coinquinet, necesse est nos valde circumspectos & praemunitos incedere.

Monet huius rei nos in Euangelio Redemptor ipse, dum nos sicut lux esse iubet, *Vos estis lux Christi*. Quod egregie declarat S Augustinus, dicens, *Lux estis per immunda transeat loca & sterquilinia, non inquinatur, nec inficitur: quin potius eadem exsiccat, purificat, retrumque ab iis foetorem pellit, nullam ut malam impressionem in se recipiat: sic nos per maleolentia hae peccatorum & peccantium foetidorum & immundorum fumarum & cloacas ita transire debemus, nihil ut nobis fordium adhaerescat: at potius eos purificemus, exsicceemus, & olidum ab iis foetorem tollamus, quemadmodum lux solis facere solet.*

Hanc ob causam magna semper nobis est in spiritualibus nostris exercitiis diligentia & cura praefrenda: in oratione inquam, examinibus, lectioe spirituali, poenitentia, & mortificatione. Ordinariam proinde orationem, quae in Societate ad hoc propositum, ad maiorem nostri in spiritu profectum praescripta est, nunquam omittere debemus, quod ipsum etiam magni est faciendum.

Diabolus namque, videns neutiquam se nos a proximis iuuandis auocare posse (quod noster ille sit finis & institutum) omnimodis allaborat, ut huic rei nos totos ita impendamus & immergamus, ut ob eam nostri ipsorum obliuiscamur, & quae ad nostrum profectum & conseruationem necessaria sunt media, prorsus ea negligamus. Nam sicut, flumen dum aluo suo egreditur, quosunque pertransit agros, eos foecundat, omnesque eorum sordes, eas conuertens, in se attrahit: sic

C & dia-

Vel à fumo est odore ignis tibi cauendum.

Oculi praecedat gressus. Matth. 5. 14. Tract 4 in Ioannem. Lux non inficitur sed foeda purificat.

Oratio ordinaria nunquam omissenda.

Diabolus vult nos proximis seruire nobis negligat. Et tandem cum proximis pereamus.

*Tentatio
communis
Alueo ne
egredere.*

Cap. 8.

*Auctis ne-
gorijs mul-
tiplicetur
oratio.*

*S. Domini-
ci ordinata
charitas.*

*Christus in
oratione
pernoctat.
Luc 16 12.*

*In eum lo-
cum.*

Reg. 16.

*Foris magis
cauendum
ne oratio*

& diabolus nos sordes vellet contrahere, dum immoderatè & sine discretionè nos proximorum curationi suadet insistere, quod etiam communis quædam solet esse tentatio; vnde quoad hoc maxima præmunitione & præparatione instructos nos esse oportet. Cum præsertim præcipuum, quod ad hunc ipsum proximos iuuandi, magnique inter eos fructus faciendi finè, adferre possumus, medium sit, vt de nostris profectum in primis solliciti sumus, sicut inferius dicemus.

Cum vero plura negotia nobis tractanda occurrunt, tunc magis ad orationem recurrendum, Deiq; auxilium est per preces requirendum, quo illa prout oportet peragantur. Sicut fecisse legimus sanctos omnes, atq; in primis S. Dominicum, qui ita tempus suum distribuēbat, vt die toto proximis curandis incumberet, noctem vero Deo & precibus dedicaret. Hac de causa adeo magnus & excellens doctrinæ eius fructus existerat: noctu quippe disponebat & præoccupabat, quod ipsi per diem agendum erat, & ante negotia sua cū Deo concludebat, quæ ea cū hominib; pertractaret.

Ipsè quoque Saluator Iesus huiusce rei præclarum nobis exemplum dedit, vt potè quem toties integras noctes in montibus locisque desertis orando traduxisse Euangelistæ prodiderunt. Per diem namq; varia obibat loca, Euangelium prædicaturus, docturus, ægros & à dæmonibus possessos curaturus; noctu vero vigilabat, *Et erat pernoctans in oratione Dei* Non quod ipse, vt notat Ambrosius, in hoc adminiculo & subsidio opus haberet, sed duntaxat vt suo nobis exemplo prælucet.

Tum vero magis hoc nobis est obseruandum, cum domo sumus absentes: vt ad oculos videre est in Regulis eorum, qui Missiones obeunt, in quibus id speciatim præscribitur: *Cauent ne consuetam Collegijs ac domibus orandi & examinanda conscientia exercitia imminuant.* Non sine ratione autem dicitur, *cauent*: quia reuera singulari quadam cautione & cura excubandum est, ne in hoc, dum extra domum peregrinamur, deficiamus; cū enim

domi sum, tum quod occupationes eius sint moderatiores; tum quod campanulæ signo ad orationem & examen voceretur: tum etiam quod alios id ipsum agere videam, non possum id ipsum non facere: at quando quis domo abest, & hinc ipsum extraordinariæ & graues occupationes obruunt & defatigant: illinc campanulam, à qua vocetur, non audit, nec eorum, à quibus adiuuetur, sed potius eorum qui impediunt & distrahant, exemplum videt: nisi sedula super se aduigilet sollicitudine & diligentia, sæpenumero spiritualia sua exercitia seponet.

Hanc ob causam nullis aliis suas Societas Missiones committere debet, quæ quos longo vsu experientiaque probant. Hinc R. P. Franciscus de Borgia dicere solebat, nunquam sibi Missionem, quam adornabat, imago placere, quam cum magnum ea illi dolorem afferret. Inde porro hic ipsius dolor oriebatur, quod eos ab se viros fortas ablegare cogere, qui ijs erant dotibus instructi, quales ad huiusmodi expeditiones requirebantur, & quales ipse in ijs requirebat. Nam longe pluribus prædiciis & armis opus est ad egrediendum, quam domi manendum.

Quocirca Missiones ijs maximè committendæ sunt, & quadrant, qui quatuor votorum Professores sunt, qui iam bene probati esse, & in virtutis studio satis prouecti existimantur. Quamquam ne hos quidem continenter & diu in iisdem agere conuenit, sed suis temporibus domum redire se recollecturos ac restauraturos, ne per tot tamque intensas occupationes spiritus offocetur, & paulatim exerceat.

Hinc colligere possumus, quid, si ita de ministerijs spiritualibus, ad animarum iuuamen institutis loquamur, scilicet ob illa orationem, examina, reliquaque ordinaria exercitia, proprium & priuatum nostrum profectum concernentia, omittenda non videri (quia bona & ordinata caritas non est, se ipsum negligere, & suum profectum seponere, quo alterius commodis ac salutem intendatur) quid inquam sit de corporalibus & exterioribus occu-
patio.

passionibus, de officiis & negotiis tempo-
relibus attendendum, idque tam in saeculari-
bus quam Religiosis; quia ad omnes om-
nino homines haec doctrina pertinet, & ea
sibi quisque pro statu suo applicare potest.

Numquam enim quis ita in occupatio-
nes externas, esto etiam ex bonae sint, &
ad officium suum referantur, effundi, aut
immergi debet, ut propterea salutis suae
obliuiscatur; & Religiosus orationem, exa-
men conscientiae, & quidquid nemum a-
liquomodo ad profectum suum & passio-
num mortificationem spectat, earum cau-
sa omitat. Nefas enim est omittere quod
maius est, ob id quod minus: semper quip-
pe praepone & praeferre debemus id, quod
nostri ipsorum priuatum commodum ve-
llicatemque concernit; atque ea demum cum
Dei, tum Superiorum nostrorum voluntas est.

Nec studiosus & scholasticus spiritualia
exercitia, propter studia & lectionem,
debet aut penitus omittere, aut parum
ducere: parum quippe illi proderit, euadere
in vium doctum, si boni Religiosi mores
non addiscat. Atque eo magis, quod seria
ordinariorum exercitiorum spiritualium
obseruantia non tam impeditura sit, quam
mirifice collatura, ut naturalis ingenii
lumen Deus adaugeat & illustret, ad ma-
iores in studiis progressus faciendos.

Albertus Magnus apud discipulos suos
frequenter dicebat (quod & in initio Sum-
mae casuum, quam edidit, scriptis reliquit)
plus in diuinis scientiis feruenti oratione
& deuotione, quam contentiore studio
profici; atque ad hoc propositum adferre so-
lebat verba illa Salomonis, *Optaui & da-
tus est mihi sensus, & inuocavi, & venit in
me spiritus sapientiae*. Hinc etiam Sanctus
Thomas de Aquino, qui illius sub disci-
plina studuit, tantopere in omni scientia
eminuit, & tantam ingenii est subtilita-
tem adeptus: qui quidquid sciret, magis se
oratione id, quam humana industria &
studio profictebatur affectum.

S. Bonauentura cum Parisiis Theolo-
giam magna omnium satisfactione & plau-
su, insigni quoque doctrinae opinione ac
nominis fama proficere; atque eo ipso

tempore libros etiam aliquot eruditos e-
deret, quos omnes obtupefcerent, die
quadam cum S. Thomas Aquinas, qui
eodem tempore viuebat, eique familiaris
erat, adire, petique sibi libros quos vol-
uebat, ostendi. Duxit illum in cubiculum
suum Bonauentura, ostenditque ei paucos
aliquot libros communes in mensa posi-
tos, quos se legere dicebat. At cum Tho-
mas illos sibi potissime libros, e quibus res
adeo profundas & mirabiles hauriret, pe-
tisset exhiberi; Bonauentura, ostendens
illi oratorium, in quo crucifixi Iesu effi-
giem, quae aspicientibus pietatem moue-
ret, habebat, Hi, inquit, sunt omnes libri
mei, Pater, & tibi persuadeas velim, hunc
primarium meum librum esse, e quo,
quidquid aut doceo, aut scribo, quam co-
piosissime haurio: & ad huius magistri pe-
des multo me magis proficisci, maioremque
verae scientiae lucem esse affectum (ad hos
in meis dubiis habendae lucis causa con-
fugiendo) nec non Missas audiendo & ex-
seruendo, quam ex omnibus libris & ex-
ercitiis litterariis. Quibus auditis Thomas,
erga sanctum hunc virum magis affici, &
in maiori eum honore habere coepit.

S. Bona-
uentura ex
immagine
crucifixi
plus hausit
quam e li-
bris.

CAPVT VI.

*Cauendum nobis est & aliud
quoddam Extremum: nimi-
rum, per speciem nobis ipsis at-
tendendi, omnem proximi cu-
ram abijcere.*

Di-
cet fortasse quis, si tantum sit in pro-
ximo curando periculum situm, hu-
iusmodi me periculis vltro exponere no-
lo, sed ab iis quam possum longissime me
subducere, deque mei vnus profectu ac
salute sollicitus esse cupio: magis quippe
mei teneor curam gerere, quam aliorum;
neue aequum est me, quo alios lucrer,
salutis propriae periculum adire. Hoc

Proximi
cura non
negligenda.